

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2765

Vragen van de leden **Dijk** en **Van Nispen** (beiden SP) aan de Minister van Asiel en Migratie over *de scheve verdeling in structurele asielopvangplekken tussen rijke en arme gemeenten* (ingezonden 9 mei 2025).

Antwoord van Minister **Keijzer** (Asiel en Migratie) (ontvangen 18 juli 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2484.

Vraag 1

Wat vindt u van het feit dat armere gemeenten in Nederland zo'n vijf keer meer structurele asielopvang bieden dan rijkere gemeenten?

Antwoord 1

Iedere asielzoeker die zich in Nederland meldt, heeft recht op opvang. Om de asielopvanglocaties evenredig te spreiden over Nederland is de «Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen» van kracht. Binnen het stelsel van de wet maken gemeenten binnen de provincie onder regie van de commissaris van de Koning afspraken over de wijze waarop asielopvang binnen de provincie wordt verdeeld. In de capaciteitsraming staat een indicatieve verdeling van opvangplekken, waarin sociaaleconomische factoren worden meegenomen.

Het staat gemeenten vervolgens vrij om hier afspraken over te maken – zolang er op provinciaal niveau maar voldoende opvangplekken worden gerealiseerd. Vanuit dit stelsel is het mogelijk dat sommige gemeenten meer opvang realiseren dan anderen. Op basis van het verslag waarin de onderlinge opvangafspraken beschreven staan volgt een verdeelbesluit. Gemeenten moeten de opgave die volgt uit het verdeelbesluit realiseren.

Vraag 2

Bent u bekend met het nieuws dat er in Zutphen een asielopvang zal worden geopend die 30 jaar lang moet gaan dienen als asielopvang?¹

Antwoord 2

Ja.

Het college van de gemeente Zutphen heeft recent besloten om de ontwikkelingen van het dienstencentrum, genoemd in het artikel, te staken. Ik ben de

¹ Omroep Gelderland, 7 mei 2025, «Nieuw asielcentrum in Zutphen moet dertig jaar blijven», Nieuw asielcentrum in Zutphen moet dertig jaar blijven – Omroep Gelderland

gemeente en het COA erkentelijk voor alle voorbereidende werkzaamheden in dit verband.

Vraag 3

Hoe reageert u op de bewoners van Zutphen die aangeven dat Zutphen nu al meer of evenveel aan vluchtelingenopvang organiseert (1.100) dan alle 20 rijkste gemeenten bij elkaar? Hoe reageert u op deze bewoners die aangeven dat het nu wel eens tijd wordt dat deze 20 gemeenten ook enige verantwoordelijkheid gaan nemen?

Antwoord 3

Zoals hiervoor aangegeven biedt de Spreidingswet de mogelijkheid om op basis van vrijwilligheid meer opvang te realiseren dan de indicatieve opgave. De gemeente Zutphen neemt een grote verantwoordelijkheid op zich en daarvoor ben ik de gemeente zeer erkentelijk. Deze waardering staat op zichzelf en hoeft niet te worden afgezet tegen andere gemeenten. In algemene zin geldt wel dat iedere gemeente vanaf 1 juli moet voldoen aan de opgave die volgt uit het verdeelbesluit. Het Ministerie van Asiel en Migratie treedt in gesprek met gemeenten die hun opgave nog niet hebben gerealiseerd. Op gemeenten die hier niet aan voldoen wordt interbestuurlijk toezicht uitgeoefend.

Vraag 4

Is dit de enige optie waaraan wordt gedacht als het gaat om het ontlasten van Ter Apel als opvanglocatie voor asielzoekers? Zo nee, welke plekken zijn er nog meer waarbij gesprekken lopen?

Antwoord 4

In het belang van een evenwichtige spreiding is het wenselijk dat in iedere windstreek een aanmeldcentrum wordt gerealiseerd. In het zuiden van Nederland is het aanmeldcentrum in Budel. Samen met Defensie wordt gekeken naar een passende oplossing om de aanmeldfunctie te behouden in Zuid-Nederland.

Vraag 5

Vindt u het wrang dat het weer niet een van de rijke gemeenten is die wél de verantwoordelijkheid voelt om voldoende asielopvangplekken te realiseren?

Antwoord 5

Zoals hiervoor gemeld ben ik de gemeente Zutphen erkentelijk voor de grote bijdrage die de gemeente levert en dient dit niet te worden afgezet tegen de inzet van andere gemeenten. Voor andere gemeenten geldt dat zij vanaf 1 juli een wettelijke opgave hebben om de plekken te realiseren die in het verdeelbesluit staan. Als zij dit niet doen dan treedt het Ministerie van Asiel en Migratie met hen in gesprek.

Vraag 6

Waarom wordt het aanmeldcentrum in Ter Apel niet ontlast door het bouwen van een «dienstencentrum» in één van de rijkste gemeenten die nauwelijks tot niets doen aan (structurele) opvang van vluchtelingen? Waarom laat u deze rijkste gemeenten, die nu en de afgelopen jaren de verantwoordelijkheid hebben ontlopen, dit nu weer doen?

Antwoord 6

Met de gemeente Zutphen was op basis van vrijwilligheid overeenstemming bereikt over het plan om een dienstencentrum te bouwen. Na de verdere bespreking van de plannen met de gemeenteraad zijn deze helaas gestaakt. Als er andere gemeenten zijn die een dergelijke locatie willen realiseren treed ik, tezamen met het COA, graag met hen in gesprek. Voorts, zal ik in het kader van het interbestuurlijk toezicht met alle gemeenten die niet aan hun opgave voldoen in gesprek treden.

Vraag 7

Welke verantwoordelijkheid voelt u als Minister om te zorgen voor een goede spreiding van de asielopvangplekken waarin de sterkste schouders ook de zwaarste lasten dragen?

Antwoord 7

Ik verwijs in dit verband graag naar de beantwoording op de vorige vragen over de werking van de Spreidingswet en het interbestuurlijk toezicht.

Vraag 8

Op welke manier zal u deze rol oppakken op het moment dat de spreidingswet niet meer van kracht zal zijn?

Antwoord 8

De Spreidingswet is momenteel van kracht en op dit moment ga ik uit van het huidige kader.

Vraag 9

Deelt u de mening dat de verdeling van het aantal opvangplekken tussen rijke en arme gemeenten momenteel volledig scheef is en dat arme gemeenten relatief veel doen aan de opvang van asielzoekers?

Antwoord 9

Het is een gegeven dat het aantal opvangplekken scheef is verdeeld in Nederland. Dit is bijvoorbeeld het geval als je kijkt naar het inkomensniveau, maar ook bepaalde provincies realiseren verhoudingsgewijs veel meer opvangplekken. Tegelijkertijd zijn er ook allerlei uitzonderingen – zoals bijvoorbeeld de gemeente Wassenaar die al jaren buiten de zomer om opvang realiseert.

Door de Spreidingswet zie je dat in zeer veel gemeenten wordt nagedacht over het realiseren van asielopvang. Het COA is nog nooit met zoveel gemeenten in gesprek geweest.

Vraag 10 t/m 25

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Bloemendaal georganiseerd die momenteel maar 150 plekken tijdelijke opvang organiseert? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Bloemendaal om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Laren georganiseerd die momenteel maar 50 plekken tijdelijke opvang organiseert en alleen voor minderjarigen? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Laren om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Blaricum georganiseerd die momenteel maar 250 plekken tijdelijke opvang organiseert tot aan juli 2026? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Blaricum om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Heemstede georganiseerd die momenteel 16 plekken heeft? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Heemstede om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Rozendaal georganiseerd die momenteel maar 55 plekken heeft voor enkel Oekraïners? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Rozendaal om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Gooise Meren georganiseerd die momenteel maar 300 plekken heeft tot 2027? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Gooise Meren om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Voorschoten georganiseerd die momenteel nog niks aan opvang heeft gerealiseerd? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek

bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Voorschoten om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet? Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Amstelveen georganiseerd die momenteel maar 60 plekken heeft? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Amstelveen om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Landsmeer georganiseerd die momenteel maar 12 tijdelijke plekken aan opvang organiseert? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Landsmeer om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente De Bilt georganiseerd die pas over een aantal jaar 300 plekken heeft? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente De Bilt om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Vught georganiseerd die momenteel maar 348 plekken tijdelijke opvang organiseert alleen voor Oekraïners? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Vught om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Castricum georganiseerd die momenteel niks aan opvang organiseert? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Castricum om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Lansingerland georganiseerd waarbij binnenkort alle opvangplekken sluiten? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Lansingerland om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Ouder-Amstel georganiseerd die momenteel maar 39 plekken tijdelijke opvang organiseert tot aan 2027? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Ouder-Amstel om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Bergen (Noord-Holland) georganiseerd die momenteel maar 30 plekken heeft alleen voor minderjarige meisjes? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Bergen om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Heiloo georganiseerd die momenteel maar 85 plekken tijdelijke opvang organiseert alleen voor Oekraïners? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Heiloo om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 10 t/m 25

Zoals hiervoor aangegeven hebben alle bovenstaande gemeenten vanuit de Spreidingswet de wettelijke taak om het aantal opvangplekken te realiseren dat volgt uit het verdeelbesluit. De gemeenten hadden deze opvangplekken uiterlijk op 1 juli moeten realiseren. Indien dit niet gelukt is treedt het ministerie met hen in gesprek.

Vraag 26

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Waalre georganiseerd die momenteel niks aan opvang organiseert? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Waalre om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 26

Ik vind niet dat het gemiddeld inkomen van een gemeente van belang is bij de vraag of er wel of niet een dienstencentrum of een andere bijzondere opvangmodaliteit gevestigd moet worden. Het COA kijkt samen met de gemeente of zij tot overeenstemming kan komen.

Vraag 27

Waarom wordt volgens u deze vorm van opvang niet in de gemeente Oostzaan georganiseerd die momenteel maar 60 plekken tijdelijke opvang organiseert alleen voor Oekraïners? Kunt u aangeven of u hierover met deze gemeente in gesprek bent? Zo ja, wat was de uitkomst en wat waren de argumenten van zowel u als de gemeente Oostzaan om dit niet hier te doen? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 27

Het COA werkt er hard aan om ook in de hierboven genoemde gemeenten meer structurele opvangplekken te realiseren. Voor een goede bedrijfsvoering moet het COA een mix hebben van structurele opvangplekken en locaties die, bij een teruglopende capaciteitsbehoefte, opzegbaar zijn of ingezet kunnen worden voor de huisvesting van andere aandachtsgroepen.

Vraag 28

Bent u het eens met de stelling dat er eerst een «dienstencentrum» moet worden gebouwd in één van de rijkste gemeenten met het minste opvangplekken, de minste sociale huurwoningen en de laagste hoeveelheid statushouders? Zo ja, welke gemeente voldoet aan deze kenmerken? Zo niet, waarom niet en waarom wel in Zutphen?

Antwoord 28

In algemene zin ben ik het eens dat de duurste noodopvangvormen zo snel mogelijk uit gefaseerd moeten worden en waar nodig vervangen moeten worden door structurele opvanglocaties. Dit zal vanuit het oogpunt van evenredige spreiding ook deels in de hierboven genoemde gemeenten moeten landen.